

Typologie mezinárodních společných studijních programů

Obsah

Schematizace typologie mezinárodních společných SP.....	2
Kompatibilita s evropskými trendy	4
Ambivalentní terminologie	4

Schematizace typologie mezinárodních společných SP

CHARAKTER	ZKRATKA	DIPLOM	KODIFIKACE	KOMENTÁŘ
nový společný studijní program	Joint Degree	Jeden společně realizovaný studijní program vedoucí k udělení jednoho diplomu atestujícího získání jedné kvalifikace .	Vyžaduje písemnou dohodu ("Agreement") podepsanou zástupci všech participujících institucí detailně popisující všechny aspekty společného studijního programu. Akreditován všemi participujícími institucemi dle požadavků národních legislativ (které jednotlivě mohou nebo nemusí být schopné uznat či zohlednit akreditaci provedenou pomocí European Approach)	<i>Administrativně nejnáročnější ale také nejvíce prestižní společný SP vedoucí ke společnému diplomu. Rozvíjení těchto variant spolupráce je prioritou UK.</i> <i>Vydávání společných diplomů je podporováno i Evropskou komisí, která aktuálně financuje projekt, jehož cílem je spolu s členskými státy vyprodukovat návrh potenciálního jednotného vzoru evropského diplomu. UK se tohoto projektu účastní skrze svoje zapojení do aliance 4EU+.</i>
nový společný studijní program	Double/Multiple Degree	Vede k udělení jedné kvalifikace daného studijního cyklu univerzitami v konsorciu bez ohledu na počet diplomů (dva/více), které absolvent obdrží. Tyto diplomy jsou často upraveny tak, aby z nich bylo patrné, že dokládají identické studium, jakkoli je diplomů více.	Vyžaduje písemnou dohodu ("Agreement") podepsanou zástupci všech participujících institucí detailně popisující všechny aspekty společného studijního programu. Akreditován všemi participujícími institucemi dle požadavků národních legislativ (které jednotlivě mohou nebo nemusí být schopné uznat či zohlednit akreditaci provedenou pomocí European Approach)	<i>Varianta spolupráce, která nevede k udělení společného diplomu, nicméně stále se jedná o plnohodnotný společný studijní program. Tato varianta je aplikovaná tehdy, když na základě legislativních odlišností nelze nalézt shodu na vydávání společného diplomu.</i> <i>Stále se jedná o velmi rozšířenou a právně neproblematickou variantu.</i>
rozšíření stávajícího SP	Joint/Double/Multiple Degree	Tato varianta může vést k udělení jak společných , tak více samostatných diplomů.	Vyžaduje písemnou dohodu ("Agreement") podepsanou zástupci všech participujících institucí detailně popisující	<i>Rozšíření stávajícího SP o mezinárodní studijní plán je možné tehdy, pokud tím nedojde k porušení stávajícího profilu absolventa. Studující daného studijního plánu se účastní společně</i>

			všechny aspekty společného studijního programu. Rozšíření stávajícího studijního programu o studijní plán realizovaný ve spolupráci se zahraniční vysokou je podmíněno úspěšně schválenou žádostí předloženou Radě pro vnitřní hodnocení.	<i>realizovaného studia, zatímco studující standardních studijních plánů studují dle akreditace pouze na UK.</i>
INICIATIVY NIŽE JIŽ KATEGORICKY NEPATŘÍ MEZI SPOLEČNÉ STUDIJNÍ PROGRAMY				
strukturovaná mobilita	Dual Degree	Více (většinou dva) běžných – každá zapojená VŠ uděluje svůj.	Spolupráce mezi dvěma či více samostatně konstruovanými, nezávislými studijními programy. Každý program musí být akreditován dle příslušné národní legislativy země, ve které je daný SP realizován. Obvykle funguje na základě písemné dohody (“Agreement”) podepsanou zástupci všech participujících institucí popisující všechny aspekty spolupráce	<i>V tomto případě nejde o společný SP, nýbrž o smluvně ošetřenou mobilitu. Tento model nejčastěji probíhá formou zrcadlového uznávání studia, což vede k nežádoucím jevům tzv. „double counting“. V drtivé většině případů například dochází k ukončování dvou nezávislých SP jednou závěrečnou prací.</i> <i>Z tohoto důvodu je tato forma spolupráce z hlediska zajištění kvality (i právně) problematická a je v evropském vzdělávacím prostoru vnímána kontroverzně.</i>
jiné formy (na sub-programové bázi)	Micro-credentials, Learning Pathways, stáže, letní školy, Joint Teaching Modules, Massive Open Online Courses etc.	Tyto iniciativy obvykle samy nevedou k udílení standardního vysokoškolského diplomu. Některé (e.g. mikrocertifikáty) nicméně mohou vést k udílení jiného typu odpovídající dokumentace dokládající jejich ukončení (odlišné od standardního VŠ diplomu)	Tyto iniciativy obvykle samy nevyžadují samostatný akreditační proces (ale jsou obvykle realizovány v rámci celku, který akreditován je). Formální požadavky na všechny rozličné modely se odlišují případ od případu	<i>Spolupráce, které nedosahují na úroveň společných studijních programů, jsou samozřejmě také podporovány, ale neměly by se společnými programy být zaměňovány.</i>

Kompatibilita s evropskými trendy

Mezinárodní společné studijní programy jsou ze své povahy realizovány na úrovni přesahující jednotlivé národní či institucionální rámce. Je proto důležité sledovat **mezinárodní trendy** v oblasti jejich realizace, což v kontextu ČR znamená zejména současná i připravovaná metodická doporučení a nařízení Evropské komise a jejich sledování za účelem dosažení co nejvyšší míry kompatibility. Toto směřování zvyšuje šance UK na úspěch v projektech financovaných z EU, mezi které patří například **Erasmus Mundus**¹ a **Marie Skłodowska-Curie Actions**,² dále usnadňuje případnou akreditaci skrze **European Approach**,³ implementaci **Lisabonské úmluvy**⁴, sladování studijní nabídky v rámci **aliance 4EU+** a zapojení UK do probíhající iniciativy **European Degree**.

Ambivalentní terminologie

Mezinárodní společné studijní programy jsou v evropském vzdělávacím prostoru považovány **za jeden z vrcholů možné spolupráce**, jejich typologie a klasifikace je ale zároveň spojena s **ambivalentní terminologií**.⁵ Tato ambivalence je mnohdy provázána s ambivalencí jednotlivých **praxí** – mezinárodní SP jsou totiž na jedné straně způsobem navazování **excelentní odborné i organizační spolupráce** spjaté s vysokými nároky na jednotlivé VŠ i

¹ Pro informací o každoročně vyhlašované soutěži Erasmus Mundus cf. <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/opportunities/individuals/students/erasmus-mundus-joint-masters-scholarships> and http://www.erasmusplus.ac.me/?page_id=5616&lang=en.

² Pro informací o každoročně vyhlašované soutěži Marie Skłodowska-Curie Actions cf. <https://marie-skłodowska-curie-actions.ec.europa.eu/>.

³ Bližší informace o “European Approach” jsou k dispozici zde: <https://enqa.eu/index.php/work-policy-area/enqa-the-bologna-process/european-approach-to-joint-programmes/> a dale také

https://www.eqar.eu/assets/uploads/2018/04/02_European_Approach_QA_of_Joint_Programmes_v1_0.pdf.

⁴ According to Lisbon Recognition Convention we do not translate the names of the degrees and qualification into English, and we propose to use terms: first cycle programme (of studies); second cycle programme (of studies); long cycle programme (of studies). The same applies for the degrees: first cycle diploma/degree; second cycle diploma/degree; long cycle diploma/degree. We refrain from the usage of BA, MA etc., as we do not award those qualifications – we award titles in national languages (on diploma and diploma supplement), and we do not translate them. For more information on Lisbon Recognition Convention see:

<https://www.coe.int/en/web/higher-education-and-research/lisbon-recognition-convention>.

⁵ “A review of the literature, university web pages, survey reports and research articles shows a plethora of terms used to describe international collaborative programs, such as double and joint degrees. These terms include: double, multiple, tri-national, joint, integrated, collaborative, international, consecutive, concurrent, co-tutelle, overlapping, conjoint, parallel, simultaneous, and common degrees. They mean different things to different people within and across countries, thereby, causing mass confusion about the real meaning and use of these terms.” KNIGHT, J.: *Doubts and Dilemmas with Double Degree Programs*. In: “Globalisation and Internationalisation of Higher Education” [online monograph]. Revista de Universidad y Sociedad del Conocimiento (RUSC). Vol. 8, No 2, pp. 297-312. UOC. 2011. ISSN 1698-580X. http://www.ecahe.eu/w/images/e/e6/Doubts_and_Dilemmas_with_Double_Degree_Programs.pdf.

studující. Na druhé straně mohou ale mezinárodní SP být také nástrojem pro získávání finančních prostředků, které studující těchto programů obvykle hradí. Zatímco v prvním případě je obvykle snahou zapojených VŠ velmi náročné studium studujícím **co nejvíce usnadňovat** (a tedy například všemožné poplatky co nejvíce odpouštět), na druhé straně může být patrná snaha **nebrat společné SP** jako výraz excelence, ale jako projekt, na který je možné klást **nároky nižší** než na tuzemské SP, a hlavně jako na zdroj velmi snadno získatelných financí.⁶ Tato situace vede k velmi **rozmanité praxi i taxonomii** mezinárodních společných SP nejen napříč Evropou.⁷

Platforma European Higher Education Area (EHEA) adresovala tuto situaci na ministerském setkání v Arménii, Yerevanu v roce 2015. Jeden z dokumentů, který zde byl stvrzen ministry školství, byl *European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes*, který kodifikoval následující definice:

“‘Joint programmes’ are understood as an integrated curriculum coordinated and offered jointly by different higher education institutions from EHEA countries, and leading to double/multiple degrees or a joint degree.

Double/multiple degree - Separate degrees awarded by higher education institutions offering the joint programme attesting the successful completion of this programme. (If two degrees are awarded by two institutions, this is a 'double degree').

Joint degree - A single document awarded by higher education institutions offering the joint programme and nationally acknowledged as the recognized award of the joint programme.”⁸

⁶ Cf. “For many academics and policy makers, double and joint degree programmes are welcomed as a natural extension of exchange and mobility programmes. For others, they are perceived as a troublesome development leading to double counting of academic work and the thin edge of academic fraud. Yes - a broad range of reactions exist because of the diversity of programme models being developed, the involvement of different types of traditional and new providers, the uncertainty related to quality assurance and qualifications recognition [...]” KNIGHT, J.: *Joint and Double Degree Programmes: Vexing Questions and Issues*. The Observatory on Borderless Higher Education. September 2008.

http://ecahe.eu/w/images/c/cc/Joint_and_double_degree_programmes_-_vexing_questions_and_issues_-_september_2008.pdf. http://ecahe.eu/w/images/c/cc/Joint_and_double_degree_programmes_-_vexing_questions_and_issues_-_september_2008.pdf. P. 5.

⁷ Cf. KNIGHT, J.: *Are double or multiple degrees leading to ‘discount degrees’?*. In: INTERNATIONAL HIGHER EDUCATION. Number 81: Summer 2015. ISSN 1084-0613. KLING, J.: *The case for evolving from dual to joint degrees*. University World News. 25. 5. 2018.

<https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20180522110200691>.

⁸

http://www.ehea.info/media.ehea.info/file/2015_Yerevan/73/1/European_Approach_QA_of_Joint_Programmes_613731.pdf. P. 1.

V praxi je nicméně stále možné narazit na protichůdné užívání uvedené terminologie a zejména pojmu „double degree“, který dle schváleného rámce znamená pouze společně udílenou kvalifikaci (získané absolvováním společného SP), jejíž získání je doloženo dvěma diplomy. Tato praxe je ale ve své povaze zásadně odlišná od té, kterou metodické materiály vydávané pod hlavičkou EU označují jako „dual degree“ – v tomto případě se však nejedná o společný studijní program, ale o spolupráci dvou dříve ustanovených SP, které si na základě smluvní dohody vyměňují studující. Ty nejzásadnější rozdíly lze ve stručnosti popsat takto:

“A double degree is a type of multiple degree but here only two documents are awarded. Double degrees are often referred to in one breath with dual degrees. Where double degrees are awarded by joint programmes, dual degrees are not. Dual degrees are awarded for two programmes separately. These two programmes have some coordination and coordinated elements but, contrary to joint programmes, the curriculum is not integrated and not jointly offered. In case of a dual degree, each institution is primarily responsible for its own curriculum and its own degree.”⁹

Za účelem vyjasnění uvedené terminologie a zjednodušení komunikace (nejen) uvnitř UK byl připraven tento materiál, který na první straně znázorňuje základní faktické a terminologické distinkce. Materiál navazuje na podobný přehled, vypracovaný v rámci aliance 4EU+ a přijatý v polovině roku 2022 a se kterým je tento plně kompatibilní.

⁹ (EUROPEAN COMMISSION (Directorate-General for Education and Culture): Erasmus Mundus Joint Master Degrees. The story so far. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016. ISBN 978-92-79-58160-1. P. 37. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6f52e9bb-31f2-11e6-b497-01aa75ed71a1>.)